

La drecera

(ALDC, III, 699. La drecera)

Per al concepte ‘camí més curt que el normal’ el mot més estès és *drecera*, generalment amb /e/ tònica, però ocasionalment amb /ɛ/, i amb les var. *adrecera* 14, 82, amb vocal protètica per fonosintaxi, *endrecera* 73, 87, 93, 108, 115, 125, 132, 134, der. de *endreçar* ‘dirigir, fer anar dretament’ (< llat. vg. *INDERECTIARE), *treccera* 3, per atracció paronímica de *travessa*; es tracta d’un der. de *dreçar* ‘dirigir pel camí recte’ (< llat. DIRECTIARE); la mateixa idea és present a *dret* (< llat. DIRECTU, “anar pel dret”), *camí dret* 85 (pron. [kam,i r'et]) i *camí recte* 163. En val. dos mots tenen una certa extensió, a més de *drecera* del val. sept.: *senda* i *travessa*; aquest és un deverbal de *travessar* ‘passar d’un costat a l’altre’ (< llat. TRANSVERSARE), però en ross. (var. *camí de travessa* 13) deu ser un occitanisme (< *traversa*); en relació amb l’ètim, notem la var. val. *travessia* 157, 178, i el compost *camp a través* 119, 149. *Senda* prové del llat. SEMITA ‘camí estret per a vianants’ i coneix el dim. lexicalitzat *sendeta* 153, 189 i els der. *sender* 3, *sendero* 190 (< cast.), *sendera* 69, 143, així com el compost *senda travessera* 176; *santier* 11, pres del fr. *sentier*, és congènere d’aquest vocable. El concepte de ‘camí estret’

es repeteix en mots com *corriol* 36, 43, 52, der. de *córrer*; *tirany* 81 “gentil mot mall. (exclusiu de l’Illa, desconegut i a penes fora d’allí, ni literàriament)” (DECat), der. de *tirar* ‘dirigir-se directament a un lloc’ (cf. cat. ant. *tirar (el) camí, tirar (la) via*), modelat, pel que fa al sufix, a partir dels sinònims *carrerany*, *viarany*; *caminet* 85, 189, dim. de *camí*; *carreró* 66, 112, dim. de *carrer*; *colador* 187 “més estret que una *vereda*”. També a partir de *trencar* ‘canviar brusquement de direcció’ tenim *camí trencat* 50 i *trencadura* 85. Pertanyen a préstecs forasters, de caràcter molt local, *rascurcit* 13 (< fr. *raccourci*), així com *trotxa* 185 (< cast. o arag. *trocha*), *cruce* 162 (< cast.), *escurce* 100 i *alcor*[θ]e 87 (< arag.), i *vereda* 187 (< cast.).

Notem geogràficament la gran extensió de *drecera*, present a les Balears i al val. sept., a la resta del qual campen *travessa* i un bell arcaisme, *senda*.

En sentit estricte, sols *drecera* és mot normatiu, al qual es poden afegir amb el significat de ‘camí estret’ *corriol* i *vereda*, des del DGJ, 1932, el darrer considerat castellanisme pel DCVB.

